

HÖGRE REVISORSEXAMEN

Del II

December 2005

© Revisorsnämnden

HÖGRE REVISORSEXAMEN

Allmänt

Datum:	6-7 december 2005
Skrivtid:	2 x 4,5 timmar, varav 4,5 timmar för del II
Hjälpmedel:	Alla hjälpmedel är tillåtna förutom kontakt med andra personer (t.ex. via mobiltelefon eller dator)
Krav för godkänt resultat:	75 poäng av 100 utan några särskilda krav på fördelningen av poäng på olika uppgifter

Rekommenderat arbetssätt

Förutsättningarna för godkänt resultat förbättras av ett strukturerat tillvägagångssätt vid genomförandet av provet. Det är av särskild vikt att:

- använda tillräckligt med tid för inläsning av praktikfallen
- fördela tiden utifrån varje uppgifts svårighetsgrad och poängantal
- beakta att frågeställningen kan inrymma många aspekter och ämnesområden

Utformning av svar

Du lämnar alltid dina svar i egenskap av auktoriserad revisor. Vid avgivande av svar bör du:

- svara på ett strukturerat sätt med tydligt och korrekt språk
- ange motiveringar och hänvisningar samt visa uträkningar
- markera eventuella citat med kursiv stil och ange källa

För det fall någon uppgift är oklar finns möjlighet för provvakten att kontakta provkonstruktören för eventuellt förtydligande.

Bedömning

Bedömningen av svar, som ska lämnas på bifogade svarsblanketter eller utskrifter från PC, sker utifrån en svarsmall. Alternativa svar kan - beroende på motiveringar - också beaktas vid bedömningen.

Svar på varje uppgift - eller deluppgift - bedöms enligt följande gradering i exempelvis en fråga omfattande fyra poäng:

- 4 p - Bra svar
- 3 p - Tillfredsställande svar
- 2 p - Vissa brister
- 1 p - Stora brister
- 0 p - Uteblivet eller felaktigt svar

Uppgifter

Poäng

3. Svenska Läkemedel AB

50 p

Lycka till!

3. Svenska Läkemedel AB (50 poäng)

Bakgrund

Svenska Läkemedel AB är moderföretag i en koncern med huvudkontor i Göteborg. Koncernens huvudsakliga verksamhet utgörs av utveckling, produktion och försäljning av läkemedel. Koncernen har utöver sin verksamhet i Sverige dotterföretag i sju länder. Produktionen sker i fabriker i Sverige, Tyskland och Italien. Lönsamheten är god och koncernen har god soliditet. Koncernen har under senare år haft en stark tillväxt genom dels förvärv, dels organisk tillväxt. Av nedanstående tabell framgår i sammandrag koncernens utveckling de tre senaste åren samt prognos för 2004/2005. Koncernens räkenskapsår är 1 september – 31 augusti. Samtliga belopp i miljarder kronor.

	Prognos			
	2004/2005	2003/2004	2002/2003	2001/2002
Omsättning	12,4	10,9	8,7	7,4
Rörelseresultat	1,4	1,2	0,9	0,9
Årets resultat	1,0	0,7	0,5	0,6
Anläggningstillgångar	2,4	2,1	2,0	1,8
Omsättningstillgångar	3,8	3,2	3,1	2,8
Summa tillgångar	6,2	5,3	5,1	4,6
Eget kapital	3,0	2,3	1,8	1,5
Avsättningar	0,6	0,3	0,8	1,1
Skulder	2,6	2,7	2,5	2,0
Summa eget kapital, avsättningar och skulder	6,2	5,3	5,1	4,6
Rörelsemarginal, %	11,3	11,0	10,3	12,2
Tillväxt, %	13,8	25,3	17,6	15,2
Soliditet, %	48,4	43,3	35,3	32,6

Svenska Läkemedel AB är noterat på Stockholmsbörsens A-lista. Svenska institutioner är dominerande ägare. Ingen äger mer än 10% av moderföretagets aktier. Du är revisor i företaget sedan 2003 och kollegor i din byrås nätverk reviderar samtliga företag i koncernen. Koncernen tillämpar IFRS.

Deluppgift 3.1

Svenska Läkemedel AB ligger i förhandlingar rörande ett planerat företagsförvärv. Förvärvsobjektet Deutsche Heilmittel GmbH (DHG) med huvudkontor i Tyskland omsätter ca 2 miljarder kronor. Förväntad köpeskilling uppgår till ca 1 miljard kronor. Förvärvet som ska ske genom kontant betalning är tänkt att finansieras dels genom en nyemission med företrädesrätt för nuvarande aktieägare, dels genom lån. Ekonomidirektören, Bengt Svensson, håller dig fortlöpande informerad om utvecklingen av förvärvsprocessen. Dina tyska kollegor har genomfört en granskning, s.k. due diligence, av företaget. Inför kommande slutförhandlingar blir du kontaktad av Bengt då han har vissa frågeställningar han vill diskutera.

- Svenska Läkemedel AB har identifierat ett behov av omstruktureringsåtgärder som en följd av det planerade förvärvet. Omstruktureringsåtgärder innefattar i korthet att lägga ned en fabrik i Sverige hos Svenska Läkemedel AB och en i Tyskland hos DHG. Skälet till nedläggningarna är att ledig kapacitet finns i övriga produktionsanläggningar i koncernen varför produktionen ska koncentreras till de mest moderna anläggningarna. Nedläggningen av fabrikerna förväntas generera betydande omstruktureringskostnader. Huvuddragen i nedläggningsbeslutet avses att offentliggöras i samband med publiceringen av förvärvet. I samband härmed kommer även berörd personal att informeras. Fråga har uppkommit hur kostnaderna för den planerade omstruktureringen ska redovisas i koncernredovisningen för Svenska Läkemedel AB.
- I samband med genomförd due diligence har framkommit att ett av de läkemedel som idag säljs av DHG förutses ge större biverkningar än vad man tidigare trott. DHG kan därför förväntas drabbas av betydande skadestånd till följd av missledande information. Då ansvaret för den missledande informationen åvilar DHG kommer ingen ersättning att utgå från försäkringsbolaget. Företaget har därför uppskattat ett troligt skadeståndsbelopp till följd av biverkningarnas effekter. Fråga har uppkommit hur skadeståndsbeloppet ska hanteras i förvärvsanalysen.
- I granskningen har noterats att några enheter i den tyska koncernen har betydande underskottsavdrag. Uppskjuten skattefordran hänförlig till underskottsavdragen har inte redovisats i det tyska företaget som tillgång. Bengt redogör för ett upplägg som skulle innebära att koncernen i sin helhet kommer att kunna utnyttja underskottsavdragen. Bengt undrar därför om den uppskjutna skattefordran hänförlig till underskottsavdraget kan tas upp som tillgång i förvärvsanalysen.

DHG redovisar idag enligt lokala tyska regler. Redovisningen är inte i enlighet med IFRS.

Uppgift (12p)

Besvara de tre frågeställningarna avseende redovisning av omstruktureringskostnader, skadestånd och uppskjuten skattefordran som Bengt berör.

Deluppgift 3.2

Inför styrelsens behandling av det planerade förvärvet har Bengt Svensson fått i uppdrag att på nästa styrelsemöte redogöra för vilka effekter på koncernens resultat 2005/2006 förvärvet kommer att få. Förvärvet förväntas genomföras den 1 september 2005.

Bengt ber dig hjälpa honom med redogörelsen. Som underlag för sina beräkningar har Bengt tagit fram nedanstående information:

- Prognostiserat rörelseresultat i DHG, 100 mnkr. Prognostiserat resultat efter finansiella poster samt årets resultat uppgår till 80 mnkr respektive 56 mnkr. I prognostiserat resultat ingår inte synergieffekter och avskrivningar på koncernmässiga övervärden.
- Förväntade omgående synergieffekter genom reducerade inköpskostnader i koncernen 78 mnkr per år.
- Köpeskilling för samtliga aktier i DHG 1050 mnkr.

- Andel lånefinansiering av köpeskillingen 50%, räntesats på tagna lån 4%. Resterande del finansieras genom en nyemission.
- Justerat förvärvat eget kapital i DHG per 1 september 2005 uppgår till 550 mnkr.
- Fördelning av skillnad mellan köpeskillning och förvärvat eget kapital:

Balansposter	Belopp (mnkr)	Återstående avskrivningstid
Fastigheter	100 mnkr	25 år
Immateriella tillgångar	100 mnkr	20 år
Uppskjuten skatteskuld	60 mnkr	
Goodwill	360 mnkr	

- Genomsnittlig skattesats i koncernen 30%.

Uppgift (8p)

Beräkna vilken effekt förvärvet kommer att få på koncernens rörelseresultat, resultat efter finansnetto samt årets resultat för 2005/2006 baserat på ovanstående antaganden. Bortse från de frågeställningar som berördes i deluppgift 3.1 samt eventuellt nedskrivningsbehov på koncernmässiga övervärden.

Deluppgift 3.3

Styrelsen i Svenska Läkemedel AB har beslutat att gå vidare med förvärvet av DHG. Förhandlarna är nu överens varför ett överlåtelseavtal tecknats. Den totala köpeskillingen uppgick till 120 miljoner € motsvarande 1 100 mnkr. Förvärvet kommer att finansieras dels genom en nyemission till befintliga aktieägare, dels genom ett lån från företagets bank. Nyemissionen förväntas vara fullt genomförd senast 31 augusti 2005. Då företaget är noterat på Stockholmbörsens A-lista ska ett emissions- och börsprospekt upprättas enligt aktiebolagslagen samt lagen om börs- och clearingverksamhet. Du ska som revisor i Svenska Läkemedel AB skriva en granskningsberättelse till prospektet.

Svenska Läkemedel AB har ett avsnitt i prospektet om framtidsbedömningar. Prognoserna innefattar en förväntad utveckling för koncernen de närmaste två åren. Informationen innehåller proformaresultat- och balansräkningar inklusive effekter av förvärvet av DHG. Förutsättningarna för de antaganden och beräkningar som gjorts är utförligt beskrivna i prospektet.

Du har översiktligt granskat framtidsbedömningar i enlighet med FARs rekommendation Granskning av prospekt. Du har vid din granskning noterat att prognosen bygger på optimistiska antaganden om framtida tillväxt och rörelsemarginal även om företagets beräkningar är korrekta.

Uppgift (6p)

Redogör för dina ställningstaganden vad avser frågan om framtidsbedömningar i prospektet och eventuell inverkan på din rapportering till Svenska Läkemedel AB och dess aktieägare.

Deluppgift 3.4

Revisionsteamet har genomfört löpande granskning avseende räkenskapsåret 2004/2005. Vid granskningen har också analys gjorts av delårsrapporterna. Analysen visar att en väsentlig felperiodisering gjorts vid de två första kvartalsrapporterna avseende redovisning av marknadsföringskostnader. Företaget har oavsiktligt periodiserat marknadsföringsutgifter fördelade ut över året baserat på budget. En korrekt redovisning är att marknadsföringsutgifter kostnadsförs i samband med att aktiviteterna utförs. Du konstaterar därvid att felperiodiseringen inneburit att resultatet för första kvartalet har överskattats med 10% medan resultatet för kvartal två har underskattats med motsvarande belopp. Beloppen är väsentliga baserat på de väsentlighetskriterier som revisionsteamet fastställt.

Uppgift (6p)

Vilka åtgärder vidtar du som revisor med anledning av gjord felperiodisering i delårsrapporterna?

Deluppgift 3.5

Revisionen av 2004/2005 är nu i princip avslutad och ett förslag föreligger till moderföretagets årsredovisning innefattande koncernredovisning. I samband med revisionen har det framkommit ett antal frågeställningar vilka du ska ta ställning till inför avgivande av din revisionsberättelse. I korthet avser frågeställningarna följande:

- I enlighet med RS har du begärt ett uttalande från företagsledningen avseende årsredovisning och bokslut. Du har tagit fram uttalandet och bitt verkställande direktören och ekonomidirektören att skriva på det. För att underlätta för dem bifogar du kopior av de uttalanden som gjorts i de största dotterföretagen. Verkställande direktören och ekonomidirektören ställer sig frågande till varför de ska skriva på den här typen av uttalande. Enligt deras förmenande är det revisorernas sak att försäkra sig om att det som skrivs i uttalandet är riktigt. Av princip ämnar de därför inte skriva på uttalandet. I din revision har det inte framkommit något som tyder på att bokslutet inte ger en sann och rättvisande bild av koncernens resultat och ställning. Du är emellertid osäker på om alla transaktioner med närstående har beskrivits i noten om ”Upplysningar om närstående transaktioner” varför du i ditt uttalande medtagit en formulering att alla sådana transaktioner beaktats i årsredovisningen. Du bedömer att det inte är möjligt att kontrollera dessa uppgifter på annat sätt i revisionen.
- I samband med granskningen av koncernredovisningen har noterats att alla skattefordringar och skatteskulder kvittats. Koncernens skattefordringar uppgår till totalt 400 mnkr, medan skatteskulden uppgår till 200 mnkr. Istället för en bruttoredovisning av denna post redovisar koncernen en skattefordran på 200 mnkr.
- I samband med granskningen av moderföretaget har du noterat att Svenska Läkemedel AB haft betydande utgifter för nyemissionen till följd av förvärvet av DHG. Totalt sett har moderföretaget haft utgifter på 50 mnkr avseende utgifter till jurister, banker och andra rådgivare. Erhållen emissionslikvid från aktieägarna uppgår till 525 mnkr varav 45 mnkr avsåg ökning av aktiekapitalet. Resterande belopp, 480 mnkr, avser ökning av överkursfonden. Utgifterna för emissionen har i årsredovisningen redovisats direkt

mot eget kapital och kvittats mot ökningen av överkursfonden. Ingen upplysning lämnas i årsredovisningen om kostnader för nyemissionen.

Vid slutrevisionen föredrog du ovanstående noteringar. Ingen av noteringarna har föranlett någon justering av årsredovisningen och ledningen har inte heller undertecknat något uttalande varför du har erhållit en påskrivna årsredovisning som överensstämmer med tidigare förslag.

Uppgift (14p)

Redogör för hur ovanstående noteringar påverkar dina ställningstaganden inför avgivandet av din revisionsberättelse. Upprätta förslag till revisionsberättelse med hjälp av bifogade mall.

Deluppgift 3.6

Du blir i oktober 2005 kontaktad av styrelseordföranden i Svenska Läkemedel AB, Sune Svensson. Du har i många år haft en professionell relation till honom och han har stort förtroende för dig som revisor. Sune är också ledamot i styrelsen av ett annat större marknadsnoterat företag. Detta företag har genomfört ett företagsförvärv och äger 98% av aktierna. Företaget har därför påkallat tvångsinlösen av resterande aktier enligt aktiebolagslagens 14 kap. 31 §.

Aktieägarna har inte accepterat företagets erbjudande. I enlighet med reglerna för tvångsinlösen äger moderföretaget rätt att utse en skiljeman. Skiljemannens uppdrag är att tillsammans med övriga skiljemän bedöma om rätt till tvångsinlösen föreligger och fastställa lösenbeloppet. Styrelsen i moderföretaget har enats om att föreslå dig som skiljeman i tvångsinlösenförfarandet. Din byrå är inte revisor i företaget.

Uppgift (4p)

Hur ställer du dig till Sunes fråga om du kan vara skiljeman. Kan du åta dig uppdraget?